

אוסף סיפורים 'תקיב'

מתוך "ליקוטי שמואל"

מלקט ועורך שמואל אייזיקוביץ

eisikovits1@gmail.com

באש ובמים (הרב אליעזר אייזיקוביץ)

גשם כבד, מהסוג השכיח בושינגטון, קידם אותנו בצאתו מבניין הקפיטול. סנטור גוזף ליברמן נשא את עיניו לשמים והידק את המצנפת שחבש לראשו. הדרך שעמדה לפניו הייתה ארוכה וקשה. הוא קיווה להישאר יבש כמה שיותר זמן. פטריק אוברייין, שוטר ממשמר הקפיטול, נעמד לימינו. שוטר נוסף התמקם משמאלו. לצידם נעה באיטיות ניידת משטרה, אורותיה מבליחים בצהוב אדמדם תחת הגשם השוטף.

נלך? שאל פטריק. ליברמן נשם נשימה עמוקה. נלך, ספק-קבע ספק-הביע משאלה.

המחזה היה הזוי לחלוטין. באמצע אחד הלילות הגשומים ביותר בשנה עשתה שיירה משטרתית את דרכה ברחובותיה של וושינגטון כאשר בתוך צועד הסנטור שרק זמן קצר קודם לכן הוכתר כמועמד המפלגה הדמוקרטית לתפקיד סגן הנשיא. אלמלי שעת הלילה המאוחרת ומזג האוויר הסוער שגירש את התושבים מהרחובות אין ספק שהתקשורת הייתה מבחינה בתכונה יוצאת הדופן ומשגרת עיתונאי שידווח על ההתרחשות המוזרה.

מקץ חצי שעה של הליכה תחת הממטרים הבלתי פוסקים עצרה הקבוצה להפוגה קלה תחת הכניסה לחנות כלי-בית. למה בעצם אנחנו צועדים בתוך הגשם? שאל פטריק את הסנטור. ליברמן חייך. לאחר קריירה פוליטית שנמשכה קרוב לשלושים שנה זאת לא הייתה הפעם הראשונה בה נתקל בשאלה כזאת. אני יהודי שומר שבת, הסביר לשוטר האירי. בדרך כלל אני משתדל לסיים את עיסוקי בגבעת הקפיטול מספיק מוקדם כדי שאוכל להספיק להגיע הביתה לפני כניסת השבת. היום נאלצתי להתעכב עקב הצבעה קריטית שהייתי חייב ליטול בה חלק. מכיוון שכך אין לי ברירה אלא לשוב הביתה רגלית, מרחק של כשמונה קילומטרים. אבל אנחנו השוטרים איננו מחויבים בשמירת שבת, אמר פטריק. למה לא תיכנס לניידת ובתוך עשר דקות נקפיץ אותך הביתה? ליברמן חכך בדעתו. בוא ואספר לך סיפור משפחתי שאולי יעזור לך להבין, אמר לשוטר הגוי.

סבא שלי, יוסף מנגר ז"ל, הגיע לאמריקה בתקופה ששמירת שבת הציבה ניסיון עצום בפני יהודים. מקומות תעסוקה רבים סגרו את שעריהם בפני יהודים שומרי שבת או פיטרו אותם ביום שני לאחר שלא התייצבו לעבודה בשבת. לנוכח המצוקה הכלכלית החריפה היו רבים שלא עמדו בניסיון. סבא היה אחד מהם. לאחר התפילה בשבת בבוקר הוא מיהר למפעל הסודה בו עבד.

בשנת 1922 (תרפ"ב) חל חג השבועות, החג בו מציינים היהודים את קבלת התורה, מיד לאחר השבת. אולי הייתה זו השפעת חג מתן תורה ואולי סיבה אחרת גרמה לכך, אבל באותה השבת גמלה ההחלטה אצל סבי להתחיל לשמור את השבת כדת וכדין. ההתרגשות והשמחה שלו היו עצומים. הוא הזדרז לשוק וקנה דג מיוחד כדי לציין את המאורע החגיגי. בליל שבת הוא צעד לבית הכנסת נרגש ומאושר מכך שיוכל לחיות סוף-סוף כיהודי שלם.

לעולם לא אחלל שבת עוד, הבטיח לאשתו ולילדיו ובהם אימי שהייתה אז בת שבע. הוא נפרד מהם בברכת שבת שלום חגיגית. סבא קיים את הבטחתו - אך לא באופן שציפה. בעת שחצה את הכביש הסמוך פגעה בו משאית ושמה קץ לחייו.

הגשם נחלש מעט וסנטור ג'ו ליברמן המשיך. אתה מבין, פטריק. סבא שלי לא חילל יותר את השבת, אבל גם לא זכה לשמור אותה. לכן החלטתי שאצלי שמירת השבת תהיה מעל הכול. לא אעגל פינות ולא אחפש פתרונות קלים. סבא חלם על היום בו יוכל לשמור שבת – ולא זכה. אני אשמור את השבת אפילו אם בשביל זה אצטרך להירטב קצת.

נפלה דממה ורק קולות הגשם נשמעו ברקע. לבסוף חיך פטריק ואמר: אתה יודע, סנטור. אחרי סיפור כזה גם לגוי כמוני לא איכפת להירטב בגשם עבורך. אז נמשיך, אמר ליברמן, והשיירה המשיכה במסעה הרגלי לעבר נרות השבת המנצנצים במרחק.

ברכת הצדקה (פניני פרשת השבוע)

הבשורה הקשה הכתה את האברך ובני משפחתו כרעם ביום בהיר. הרפואה עוד לא היתה מתקדמת כמו היום, אך כבר אז ידעו להבחין בהימצאותה של הנוראה שבמחלות, ולאבחן מיד עד כמה קלושים הסיכויים לרפאה. כשבשורת האיוב נפלה על האברך הצעיר, היה זה יום הלם במשפחתו. הכל היו אובדי עצות...

רק לפני כמה שנים נישא, כמה ילדים קטנים בביתו, ועתה – הרופאים תמימי דעים כי מועד עזיבתו את העולם קרב ובא, לא עלינו. המחלה הנוראה מחוללת הרס בגופו. חודשי חייו ספורים. מה עושים עכשיו? להיכן ממשיכים מכאן?! בירושלים של אותם ימים, לפני כשבעים שנה, התפרסם שמו של הרה"ק רבי מרדכי מזוועהיל ז"ע. הוא עוד לא מונה אז לאדמו"ר, אך כבר אז נודע כצדיק נשגב, היושב בפינת בית הכנסת 'חיי עולם' ועוסק בתורה ובעבודת ה' מתוך הדחק. האברך גמר אומר להגיע לבית הכנסת 'חיי עולם' ולבקשו כי יפעל ישועה למענו.

בברכיים כושלות ובעיניים דומעות התייצב לצד הסטנדר של רבי מרדכי ותינה את צרתו, את העובדה שהוא איש צעיר כל כך, בתחילת חייו ובשיא פריחתו, ואינו מסוגל לחשוב על כך שיותיר אחריו אלמנה ואם לכמה ילדים קטנים ללא אב וגב. הוא העניק לרבי מרדכי סכום כסף גדול כפדיון נפש, הותיר על הסטנדר את שמו ושם אמו למען יתפלל עליו בכל עת, ונפרד ממנו כשרבי מרדכי מברכו שיזכה ברפואה ובישועה בקרוב. השבועות חלפו, הרופאים החלו לטפל בו באמצעים שהיו בידיהם, והנה – הפלא ופלא, האיש הלך ונרפא. המחלה התחילה לסגת. ניצוצות של תקווה ניכרו בדברי הרופאים. במועד שהרופאים צפו כי יעזוב את בית החולים ויעלה לעולם שכולו טוב – עזב האיש את בית החולים בריא ומחויך, מהלך על שתי רגליו, אב בריא ומאושר!

שלושים שנה חלפו בטוב ובנעימים. האברך הצעיר של אז כבר הפך ליהודי מבוגר למדי, כבן שישים, ושוב נגזרה עליו הגזירה. כמו בסרט אימה, שוב הוא ישב על הכיסא מול הרופא ושמע בשורת איוב, לפיה המחלה הנוראה שבה והתפרצה בגופו, הורסת כל

חלקה טובה... הוא יצא מהרופא שבור לב, ושוב חזרו אליו התחושות של אז – הדאגה, האימה, הפחד והחרדה. אמנם הוא מבוגר הרבה יותר, שלושים שנה עברו מאז, אבל גם גיל שישים הוא גיל צעיר מדי מכדי להסתלק מהעולם אחרי מחלה קשה. הפעם, הרופאים היו חמורי סבר עוד יותר, שכן בהתפרצות חוזרת של המחלה, הסיכויים שהגוף יוכל לנצחה – קלושים עד אפסיים... אך האיש לא נתן לדאגה להשתלט עליו. היטב זכר מה עשה בפעם הקודמת, והחליט לשוב ולעשות את אותה פעולה. הוא משך תכנית חיסכון שבה סכום עתק, צרר את הסכום במעטפה, ושם את פעמיו לביתו של הרה"ק רבי מרדכי מזוועהיל זי"ע – שכבר כיהן אז כאדמו"ר. הפעם הרבי לא ישב בקצה בית הכנסת, אלא בחדר של קבלת הקהל...

הוא התייצב בתור, וכשהגיעה עתו – פסע פנימה בדריכות. הוא הזכיר בקצרה את הקורות אותו לפני שלושים שנה, כיצד חלה במחלה הנוראה ופדה את נפשו בסכום כסף שהעביר לרבי כצדקה, ובקול בוכים סיפר כי המחלה שבה ותקפה. 'הבאתי בכיסי מעטפה עבה פי כמה וכמה' – אמר האיש, 'אתן אותה לרבי, והרבי כבר יפעל לי את ישועתי כמיטב המסורת...' אלא שהפעם, למרבה ההפתעה, הרבי דחה את המעטפה בעדינות וסירב. 'לצערי, אינני יכול לעזור לך!' – קבע, כשהוא מביע השתתפות כנה בצערו של היהודי שלפניו, אך מסביר שלא יוכל לסייע... האיש הופתע, ולאחר רגע, כשהבין את המשמעות, נחרד וזעק בבעתה: 'רבי, האם הדבר אומר שאפסה תקוותי? האם אין לי סיכוי? הלא הרבי הוא שפעל את ישועתי אז – לפני שלושים שנה, ואילו עכשיו הרבי אומר שאינו יכול?!' 'אין זה אומר כלום!' – הרגיע הרבי, 'אז באמת יכולתי, היום איני יכול. אין לכך קשר אליך, אלא אליי. אני כבר איני יכול!'

האיש נשא עיניים משתוממות שדאגה, חרדה, עצב וצער מעורבים בכל מבט שנשקף מהן. למה מתכוון הרבי? מדוע אז יכול היה לפעול ישועה והיום כבר אינו יכול? ומדוע הוא מדגיש כי הוא אינו יכול, אבל אולי אחרים כן? ומי הם? הרבי הבחין במבטי התמיהה, ונענה מיד: 'ראה נא, באותם ימים הייתי אברך צעיר, מטופל במשפחה חסרת כל, עני מרוד. נתת לי מעטפה, צדקה טהורה ונשגבה. בכח הצדקה יכולתי להתפלל עליך, ותפילת העני שזכה בצדקה מידיך – פתחה לך את השערים והביאה שמש צדקה ומרפא בכנפיה. לא כן היום. היום אני רבי, מחזיקים אותי וכבר אינני נזקק לצדקה, ולפיכך אינני יכול לפעול ישועות גדולות כל כך, שאפשר לפעול רק בכח הצדקה. עצתי לך שתצא לרחובה של עיר, תחפש עני שמצוקתו גדולה, תן לו את המעטפה, תבקש ממנו להתפלל עליך, ואז כח הצדקה ישוב ויפעל את ישועתך. תפעיל את אותה השיטה בכתובת אחרת, ורפואתך קרובה לבוא!' – בירך הרבי בחום...

נפעם ונרגש יצא היהודי מאת הרבי, ובכיסו המעטפה התפוחה. הוא בירר על עני דחוק מאוד במחיתו, העביר לו את המעטפה, ואף רשם את שמו על פתקה כדי שהעני יתפלל עליו בכל עת. ואכן, לא עברו ימים מרובים ושוב נכנס אותו יהודי אל הרבי, הפעם כדי לבשרו כי העצה עבדה יפה יפה, והוא נושע ונרפא בכח הצדקה...

הבה נתבונן בעומק המסר שמעניק לנו סיפור מופלא זה שסיפר הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א. ברור כי האדם הזקוק לרפואה – טוב יעשה אם ינהג כעצת חז"ל וילך

אצל חכם שיבקש עליו רחמים, אך הרבי ביקש להביע בפניו את עוצמתה של ברכת הצדקה, ולהוכיח לו כי הכח החזק מכל הוא כח הנתינה. כשאדם נותן צדקה – הוא מעורר על עצמו רחמי שמים, הוא פותח לעצמו שערי חיים!

המטבח הכשר (מאורות הדף היומי, גליון 1297)

יהודי בשם מ. דויטש התגורר בפריז. כתבתו היוותה מוקד משיכה למשולחים שסובבו על פתחי הגבירים, והכל ידעו כי בביתו יתקבלו בסבר פנים יפות ובמתת יד רחבה. ויהי היום, ואל ביתו נכנס ראש ישיבה נכבד אשר מזה זמן רב קננה בלבו התחושה, כי מאחורי פעילות הצדקה הענפה, מסתיר מר דויטש מאורע מיוחד שעבר עליו, והוא ביקש לדעת האם אמנם יש דברים בגו. אכן, הסתבר שבאמתחתו של מר דויטש שעבר את אימי המלחמה הנוראה, מסתתרת לה פרשיה מופלאה של קידוש ה' ומסירות נפש, שבסופה, רווח והצלה עמד ליהודים.

"בזמן המלחמה "סיפר, "הייתי בהונגריה. עוד בטרם כניסתם של הנאצים ימ"ש, כינס ראש העיר בודפשט, שהיה אנטישמי מובהק, כשלוש מאות יהודים למחנה סגור, כדי לקדם את פני הקלגסים כיאה וכיאות. גם אני נקלעתי לאותו מחנה ונכלאתי בו עם אחי היהודים. כמובן שהאוכל היה טרף, ואני וחברי התנזרנו ממאכלות אסורות. עברה לה תקופה, ואנו, שהקפדנו לאכול מאכלים כשרים בלבד, הרגשנו שהמחסור באבות המזון משפיע לרעה על בריאותנו, והחל בינינו ויכוח. היו שרצו לבקש ממפקד המחנה שיקים מטבח כשר. כנגדם, היו שטענו, כי לשמע בקשה מעין זו, עלול המפקד להתפרץ בכעס ולהעניש את קבוצתנו. לבסוף, ניגשה נציגות מטעמנו, ואני בתוכם, וברגליים רועדות ביקשנו מהמפקד מטבח כשר". אני לא יודע מה זה מטבח כשר" ענה המפקד". אך יודע אני, כי "כשר" משמעותו לאכול פחות וממילא תהיו חלשים יותר. אני מוכן להסכים לבקשתכם, אך בו ביום, שאחד מקבוצתכם יחלה ולא יוכל להופיע לעבודה, אסגור את המטבח". הסכמנו, וכי ברירה הייתה לנו? עשינו הכל כדי לשמור על המטבח "שלנו". בכל פעם שאחד מאיתנו חלה, הפעלנו את כל האמצעים כדי לחפות עליו ולסייע לו להגיע לעבודת הפרך, כדי שהמפקד העריץ לא ימצא, חלילה, עילה לסגור את המטבח".

יום אחד, סיפר מר דויטש, "קרא מפקד המחנה למסדר את כל כלואי המחנה, והקריא בפנינו מכתב שקיבל מאת המפקדה העליונה, בו הוא מתבקש לחלק את דרי המחנה לשניים. קבוצה אחת תלך לשדה הקרב, שם זקוקים לבשר תותחים, והקבוצה השנייה תתלווה אליו לעבודה בתוך העיר שאינה כרוכה בסכנת נפשות. "אתם", הצביע עלינו המפקד", באים איתי לתוך העיר. אני זקוק לבחורים חרוצים שכמותכם, שמעולם לא החסירו יום עבודה!". כך היה. למרבה הפלא, קבוצתנו כולה שרדה את אימי המלחמה, ואיש לא נהרג. איני יודע חשבונות שמים, אך ראינו בעליל כיצד התורה היא שהגנה עלינו. אם עד אותו יום סברתי שעל ידי קיום התורה אנו שומרים עליה, עתה, הסתבר לי, כי להיפך, התורה הקדושה היא השומרת עלינו!"

הנהג שלמד תורה [מתוך 'קול ברמה']

הגר"ש יפרח, ראש ישיבת 'שערי תשובה וחיים', מביא בספרו 'מנחת שלום' שאחד מבניו של הגר"ח גריינימן זצ"ל סיפר לו, שבהיותו פעם בתפילת שחרית בבית הכנסת 'הליגמן', ניגש אליו לאחר התפילה יהודי שהגיע לגבורות, ושאל אותו האם הוא בנו של הגר"ח גריינימן. כשהשיב לו בחיוב, אמר לו הקשיש שהוא רוצה לספר לו מעשה הנוגע במקצת לאביו זצ"ל. וכך היה המעשה:

"שם המשפחה שלי הוא היינמן", אמר האיש, "אבי המנוח ייסד תלמוד תורה בחיפה. בהגיעי לגיל בר - מצוה נסע אבא לבני ברק כדי להזמין את מרן ה'חזון איש' זצ"ל לסעודת המצווה שנערכה לכבודי. כדי לחזק את ידי אבי שהקים ת"ת בעיר חיפה, שתושביה היו רחוקים בזמנו משמירת מצוות, הסכים החזו"א להגיע לאירוע.

בתקופה ההיא נחשבה נסיעה כזו לטרחה רבה, עד שאפילו נהגי מוניות סירבו לבצעה למרות התשלום הגבוה שקיבלו על הנסיעה. אבא ז"ל נערך להשיג נהג-מונית שייאות לבצע את הנסיעה ולהביא את החזו"א לחיפה. לאחר מאמצים איתר נהג בשם 'בריק' שהסכים לנסוע מחיפה לבני ברק הלוך ושוב. אבל כיון שהנהג ההוא לא היה אדם דתי, התנה עמו אבי שלא יגיע במכנסיים קצרים, ושיחבוש כיפה על ראשו. הוא אף הוסיף ואמר לו: "אם אין לך בגדים מתאימים, אני אקנה לך בגדים מכובדים וכיפה..."

הנהג אכן הופיע לנסיעה בצורה מכובדת, וכשהגיע לבית החזו"א בבני ברק, היו שם, מלבד החזו"א, גם הגר"ח גריינימן שהצטרף עמו לנסיעה, וגם הגר"ז רוטברג זצ"ל [ראש ישיבת 'בית מאיר'] שהוצרך אף הוא לנסוע לחיפה מסיבותיו - הוא. הנהג מר בריק עשה מלאכתו נאמנה, והסיע את החזו"א ומלוויו מב"ב לחיפה וחזרה. אך ראה זה פלא, הוא לא הגיע אל אבי כדי לדרוש את התשלום שעליו סוכם. אבי התקשר אליו ושאל: "מדוע אינך בא לקבל את הכסף? ...? אך מר בריק משיב לו: "על נסיעה כזו אינני מוכן לקחת כסף...". כשאבי שאל אותו למה הוא מתכוון, אמר הנהג: "די לי שזכיתי להסיע אדם גדול כזה, אינני מוכן לקחת תמורה על כך". "אבא לא הירפה ממנו", סיפר הקשיש, "ואמר לו שהוא מצידו מחויב לשלם את החוב עד הפרוטה האחרונה. אבל הנהג התעקש וסירב לקבל. ברם, גם אבא התעקש. הרהר הנהג כמה דקות. ולבסוף אמר כך: 'במשך כל הנסיעה שמעתי שהנוסעים הנכבדים מדברים אך ורק בדברי תורה, ולא העלו בשיחתם שום דבר מענייני העולם הזה. הבנתי מכך שהתורה היא דבר חשוב. ולכן אם ברצונך לשלם לי, תלמד איתי פעם בשבוע, מחצית השעה, והיה זה שכרי'. אבא הסכים לכך בשמחה רבה, הם קבעו ללמוד מדי שבוע, וכמובן שהיה זה ללא תשלום. הנהג נהנה מאוד מהלימוד, ולאחר זמן ביקש מאבי שיוסיף לו עוד מחצית השעה. כמובן שאבא הסכים גם לכך. מר בריק החל להתקרב לתורה ולמצוות. עשה צעדים ראשונים בשמירת כשרות ושבת, עד שנעשה בעל תשובה גמור !

ממשיך הקשיש ומספר: "יכול אני להעיד שכל בניו ונכדיו של הנהג ההוא יצאו בני תורה יראים ושלמים, הנזהרים בקלה כבחמורה!". וכל זה אירע כתוצאה ממפגש חד-פעמי שהיה לו עם החזו"א והגר"ח גריינימן...

התאונה שהצילה את הילדה (ברכת דוד.)

סיפר הרב כתריאל משולמי שליט"א.

היה זה ביום שישי, ערב "שבת הגדול" לפני מספר שנים. משפחת כהן סיימה לסדר ולנקות את הדירה החדשה שרכשה ברעננה לפני מספר ימים והתכוונה לצאת לנופש בשעת בוקר מוקדמת לבית מלון בירושלים, על מנת להקל על בני המשפחה לשמור על הבית החדש נקי ומסודר לחג הפסח. בני הזוג כהן ושלושת ילדיהם תיכננו סוף שבוע של נופש וצבירת כוחות וכבר ביום ראשון יחזרו לבדיקת חמץ והכנות לליל הסדר. בני המשפחה נכנסו למכונית והחלו בנסיעה לירושלים, כשכל הדרך הם מתרגשים ומצפים מתי כבר יגיעו לבית מלון וינפשו מעט בבריקה.

לפתע.. לאחר נסיעה אירע דבר נורא ומר! משאית שנסעה כנגדם סתתה ממסלולה ונכנסה בהם חזיתית עד כי כמעט מחצה את הרכב לחלוטין. כוחות משטרה, כיבוי אש ומד"א נסעו בבהילות למקום התאונה. הרכב היה מעוך והיה חשש כבד שהוא עומד להישרף בכל רגע על יושביו. אנשי כיבוי אש וחילוץ ניסרו את הרכב ובני-סיניס חולצו כל הנוסעים כאשר הם פצועים. אמבולנס פינה את כולם לבית-הרפואה תל השומר, שהיה הקרוב ביותר. מתברר שההורים יצאו, ב"ה, ללא פציעות חמורות וקשות אך ילדיהם הרכים שישבו מאחור הובהלו למיון. לאחר סדרת בדיקות בעיצומו של יום שישי הודיעו הרופאים כי בניסי - ניסים ההורים, כאמור, ושני ילדיהם הגדולים יצאו בפצעים קלים מהתאונה, אך בתם הצעירה עדיין שכבה במיון ללא הכרה ולא היה ידוע מה יעלה בגורלה. הרופאים לא רצו לקחת סיכון והוחלט לבצע בדיקת "סי-טי" מקיפות בגופם של כל בני המשפחה על מנת לבדוק אם יש להם פגיעות פנימיות. בחסדי שמים הבדיקות יצאו תקינות ובינתיים התעוררה הבת הקטנה ושבה להכרתה. אף היא הוכנסה ל"סי-טי", אך משום-מה הבדיקה ארכה זמן יותר מכולם. בינתיים ישבו בני משפחת כהן במסדרון מכון הדימות, ותוך כדי שהם מחכים לתוצאות, החלו להרהר יחדיו: "עוד מעט נכנסת השבת וכעת היינו אמורים להיות כבר בבית-המלון, ששים ושמחים בבריקה, ובמקום זה אנו מוצאים את עצמנו בחדר מיון. .. מדוע עשה ה' לנו ככה?! הרי רצינו לצבור כוחות לקראת ליל הסדר, וכי ה' לא רוצה שנצבור כוחות למענו?! למה ה' עשית לנו ככה?" והחלו לבכות ולהתייפח לעיני הסובבים אותם במחלקה, כשהם ממורמרים: "מדוע ה' עשה לנו ככה?! והנה, לפתע נפתחה הדלת ומיטתה של ילדתם פרצה משם במהירות, מלווה באנשי צוות רפואי, לכיוון חדר הניתוחים". מה קרה לה? – שאלו ההורים בבהלה". בתכם נכנסת מיד לניתוח מאוד שיימשך כשעתיים. בדקות הקרובות נעדכן". הודיע הרופא בפנים חמורות-סבר. ההורים החלו לבכות מפחד מה קרה לבתם פתאום וחששו מהגרוע מכל.

לאחר שעתיים הגיע אליהם מנהל המחלקה, וכשחיוך על פניו אמר להורים המודאגים: "הורים יקרים! אני בטוח שאתם מאוד מבולבלים ומאוכזבים מהתאונה, ומכך שנאלצתם לשבות כאן בבית - חולים במקום בית - מלון". אולם, אני רוצה לברר לכם, שמחר ביום השבת, בעת פתיחת ההיכל, תצטרכו לברך 'הגומל' על הנס הגדול שאירע לכם!" אמר בהתלהבות עצומה. ההורים החלו להתבלבל למשמע אוזניהם, והרופא המשיך בדבריו: "הילדה שלכם הייתה, למעשה, בתחילת התפתחותה של המחלה הנוראה. בעקבות התאונה נעשו לה צילומים בכל הגוף ואובחנו אצלה גרורות ליד הריאות, שהיה ממש בתחילת התפתחותן. ברוך ה', ניתחנו אותה והצלחנו לנקות את המקום טוטלית ולא נשאר שום זכר למחלה! אינכם מבינים את גודל הנס, אך דעו לכם, כי אם, חלילה, הילדה הייתה נשארת במצבה ללא טיפול מוקדם, לא היינו יכולים לגלות את סימני המחלה אלא לאחר שכבר כרסמה את הריאות ואז לא היה שום סיכוי להצלתה!"

ההורים הפעם היו המומים ונרעשים ולא יכלו להוציא אפילו הגה אחד מפיהם. הרופא הוסיף ואמר: "עכשיו תנו תודה לקב"ה על התאונה שקרתה לכם, כי היא זו שהצילה את בתכם!" בני הזוג כהן פרצו בבכי נרגש והודו לה' על הנס הגדול שנעשה להם. הם הרגישו בושה כל כך גדולה מפני שרק לפני כמה דקות הרהרו על הנהגת ה'. ותמהו מדוע עשה להם הרעה הגדולה הזאת... כמובן, שיותר מאוחר, כששחררו כולם מבית - הרפואה, נערכה "סעודת הודיה" ופרסמו בה את שרשרת הניסים, הם הדגישו באוזני הנוכחים הנרגשים דעו לכם, אין רע יורד משמיים! גם אם מעל פני השטח נראים הדברים לא טובים והפוכים מתוכניותינו, האדם המאמין יודע כי כל הנעשה מה' הוא רק לטובתו!"

'שמחת תורה' של פורים (מתוך 'דורש טוב' פורים)

שח המגיד מישרים הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א: אספר סיפור מרגש, על הרב מפוניבז' זצ"ל, אשר כידוע הקים עולה של תורה בארץ ישראל, לאחר שעולם התורה שהקים בעירו פוניבז' בליטא עלה בלהבות בימי השואה הנוראים. מיד בהגיעו לארץ גם לאחר שנודע לו על החורבן הגדול בארופה, שינס את כל כוחותיו וכל מרצו, להתחיל הכל מחדש.

בשנות חייו האחרונות, היה הרב מפוניבז' ידוע חולי. הוא סבל מאד, ועם זאת המשיך כל העת בנסיעותיו ברחבי העולם, כדי לאסוף כספים עבור הישיבה הקדושה, בלי להתעייף. פעם שאל אותו אחד ממקורביו: "מהיכן שואב הרב את הכוחות הללו, לפעול עבור העמדת תורה, ללא עייפות, ללא לאות, מתוך מרץ ושמחה."? השיב לו הרב: "אספר לך את ה'סוד' הגדול, מהיכן שאבתי את הכוחות הללו להעמיד תורה בישראל.

בהיותי ילד קטן, בעירה שהתגוררנו, היה מנהג המקום מידי שנה בפורים, להביא משלוח מנות לרב המקומי. היינו כמה אחים, וכל אחד מאיתנו ראה כבוד גדול להיות זה שיגיש את משלוח המנות לרב, לכן מידי שנה היה אבינו מטיל גורל בינינו, מי יזכה להיות זה שימסור את משלוח המנות לב. ומה כבר יכולנו להרשות לעצמנו להביא לרב? כמה חתיכות עוגה עם בקבוק יין ותו לא. ההכנות לפורים החלו כבר כמה שבועות קודם לכן,

כאשר אמא קנתה קמח שמרים ושמן, שיהיה למשלוח מנות לפורים, וההתרגשות לקראת היום הגדול והשמח גברה ככל שהוא התקרב.

והנה כמה ימים לפני פורים, אבא הגיע הביתה מאושר ושמח והחל לרקוד איתנו, על מה ולמה השמחה הגדולה? אמר לנו אבא: 'כל שנה, מי שדואג למשלוח המנות לרב זו אמא, והנה היום הגיע לעירה מוכר ספרים ובאמתחתו מסכת 'בבא בתרא' דפוס וילנא. באותם ימים, מי שהחזיק מסכת שלמה בבית ועוד מדפוס וילנא שהיה עדיין חדש, היה המאושר באדם. הנה, אומר לנו אבא. קניתי ממנו את הגמרא, כדי שאוכל להביא אותה כמשלוח מנות ממני אל הרב.'

עדיין לא הבנו את משמעות הדבר" – המשיך הרב מפוניבז' וסיפר – "אבל ביום הפורים, אבא אמר לאח שנפל בגורלו להביא את משלוח המנות, שהוא יטול את העוגה ואת היין, ואילו לי הוא אמר לקחת את הגמרא ולומר לרב שזה משלוח מנות 'אישי' ששלח האבא. כאשר הגענו אל בית הרב, קיבלה אותנו הרבנית בשמחה, כדרכה תמיד, ונטלה מאחי את העוגה והיין, ואילו אני ניגשתי אל הרב, מסרתי לו את הגמרא, ואמרתי לו שזה משלוח מנות אישי מאבי אליו. לתדהמתי, נטל הרב את הגמרא בידיו, והחל לרקוד איתה סביב השולחן, כמו שרוקדים עם ספר תורה בשמחת תורה, כאשר בפיו הניגונים המתלווים לכך. דקות ארוכות רקד הרב עם הספר בידו, כאשר כולנו ניצבים בצד, מופתעים מהמראה, ואיתנו גם הרבנית, ואילו הרב רוקד ושר בשמחה שאין למעלה ממנה.

כאשר סיים לרקוד, פנה הרב לרבנית ואמר: 'רעבעצין, האם היית רוצה לתת לי גם משלוח מנות?' והרבנית משיבה: כמובן. ואז אומר לה הרב: 'את זוכרת שסיכמנו להתחיל בסעודת פורים בשעה חמש אחר הצהרים? אז אם רצונך לתת לי משלוח מנות, אנא ממך בואי ונאחר את הסעודה בשעה אחת, ובאותה שעה, אכנס לחדר ואלמד מהגמרא החדשה באין מפריע, וזה יהיה 'משלוח המנות' שלך אלי...'. צריך להבין, כי במושגי הזמנים ההם, לא היה כמעט לאיש ש"ס שלם בבית, ולפעמים הש"ס היחיד בעיר היה בבית הכנסת, וגם זה לא תמיד. גמרא שלמה, מכריכה על כריכה, גם היא היתה אוצר מיוחד. כמובן, הרבנית הסכימה לבקשת הרב, ושוב נטל את הגמרא, והחל לרקוד איתה סביב השולחן"

אמר הרב מפוניבז': "הייתי אז ילד קטן בן תשע, לא תמיד הבנתי את המשמעות של שמחת התורה, אבל הנה ראיתי במו עיני, באופן מוחשי, שמחת תורה מהי. חשבתי בלבי: אם רב חשוב וגדול בישראל יכול לרקוד ולשיר דקות ארוכות, כי יש לו גמרא אחת, הרי אין אושר גדול יותר מלימוד תורה, ואם כן אקדיש את כל חיי להרבות תורה בישראל. ואם רצונך לדעת מהיכן אני שואב את הכוחות שלי לנדוד ברחבי תבל כדי להגדיל עוד ועוד תורה, הרי זה מאותה 'שמחת תורה' של פורים באותה שנה. דע לך, כי גם לו הייתי חי מעכשיו עוד שמונים שנה נוספות, הייתי ממשיך באותה דרך, להוסיף עוד ועוד תורה בישראל."

עד כאן סיפורו של הרב מפוניבז', שכבר איננו איתנו עשרות בשנים. בוודאי שאותו רב בעיר הולדתו של הרב מפוניבז', כבר אינו בין החיים שנים רבות הרבה יותר. בוודאי הוא לא יכול היה להעלות בדמיונו, כי בזכות אותו ריקוד של שמחה בפורים על קבלת גמרא חדשה, יקום לאחר עשרות שנים עולם של תורה בארץ ישראל. הרי יודעים אנו את

כל מפעלי התורה שהקים הרב מפוניבז'. את כל רבבות לומדי התורה שלמדו בזכות מפעליו אלו. וכל ה'יש' האדיר הזה, הוא בזכות אותו ריקוד של שמחה, שרקד רב יהודי בעירה קטנה בליטא. היש לנו מושג לגודל שכרו על המעשה הכביכול-קטן שעשה? אין ספק שנשמתו מתעלה בגנזי מרומים עוד ועוד, בזכות הפירות ופרי-הפירות של אותו ריקוד שמחה. לו היינו יודעים את התוצאות המופלאות שיכולות לנבוע משמה של מצוה ולימוד תורה, בוודאי היינו מתחזקים עוד ועוד להרבות שמחה בימים קדושים ונעלים אלו.

שמירת עיניים (פניני פרשת השבוע)

שעת ערב במעונו של הרב פ., בעת שהטלפון מצלצל. על הקו מגיד השיעור של בנו מחמד עיניו, אשר מבקש לשוחח אתו ביישוב הדעת. הרב פ. מתיישב להאזין לשיחה בריכוז מלא, הן הנושא הוא בנו יקירו, ואין לאב דבר יקר יותר מנפש בנו.

מגיד השיעור, שהוא למעשה מחנך רב כשרון, סקר את מצב הבן יפה יפה, הסביר על עלייתו הרוחנית בעת האחרונה ועל מצבו החברתי, ואחר פנה אל האב בבקשה נרגשת: 'נכון שבנך לא מבוגר מדי, ובכל זאת – אני חושב שזה הזמן הנכון להשתדל לארס אותו בהקדם. במובנים מסוימים הוא נמצא כעת בפסגת הצלחתו הרוחנית, וחבל לתת להזדמנות הפז לחלוף. נא עשה כל שביכולתך כדי לקדם את הקמת ביתו של בנך בקרוב!' מגיד השיעור נפרד מהאב בברכה חמה כי בורא עולם יצליח את דרכו, והותיר אותו מהורהר. אכן כן, מזה זמן שהוא מבקש למצוא את הזיווג ההגון לבנו ולראותו מקים בית נאמן בישראל, אולם עד כה הדבר לא הצליח. לנוכח שיחתו של מגיד השיעור, הוא החליט שהוא חייב לעשות הכל כדי לקרב את הרגע המאושר, אבל כיצד עושים זאת?! הוא חשב על קיום סגולה מסוימת שעשויה לקדם את השידוך, אולם סגולה זו לא התאימה לסדר יומו התובעני. ואז חלף בו הרהור: מי אמר שצריך סגולה ידועה ונפוצה, אולי פשוט אפשר להתאמץ עבור משהו בסיסי כמו שמירת העיניים? הוא יכול לקבל על עצמו 40 יום של שמירת עיניים בדקדקנות עצומה, תרתי משמע. זה לא דורש שינוי סדר יום או זמן ארוך, רק לקבל החלטה נחושה ולעמוד בה כראוי! וממחשבה למעשה: הוא קיבל על עצמו 40 יום של שמירת עיניים מופלגת, אבל מופלגת ממש. לצאת לרחוב מתוך הבנה שנכנסים לשדה קרב, להסיט את המבט כשכל בדל חשש מתקרב ובא. 40 יום של שמירת עיניים בדרגה נעלית – זו תהא הסגולה למען אירוסי בנו יקירו בקרוב!

ארבעים הימים החלו, קל זה לא היה. כל מה שסרקו עיניו – היה ראוי באמת, בלי שום פשרות ובאפס וויתורים. הוא שינה הרבה מהרגליו, התאמץ כדי לא להתקרב למקום סכנה. הוא ראה בשמירת עיניו ערך נעלה כפי שראוי באמת, ועמד על כך! בעיצומם של 40 הימים, הוצע שידוך לבנו יקירו. השידוך החל להתקדם, ואז נתקע, כשהתחושה הייתה שכבר לא ייסגר עד תום היום הארבעים. אבל לבו אמר לו שבורא עולם מביט ורואה את שמירת עיניו, וזאת למרות שיום הארבעים חל בשבת קודש, ונראה היה שאין כל סיכוי שהשידוך ייסגר – אם ייסגר – לפני מוצאי שבת. אבל יושב בשמים, היצרן שנתן את הוראות שמירת העיניים, לא מסיר את עינו הפקוחה משומרי העיניים. לבסוף חלה

התפתחות מפתיעה, וכבר ביום חמישי בערב, ביום ה-38 לשמירת העיניים המופלגת, נשמעו קול חתן ומצהלות כלה, כשבנו מחמדו בא בברית האירוסין!

הרב פ., שזכה במו עיניו הטהורות לראות את חסד ה' לשומרי העיניים, לא הסתפק בזאת. רגע לאחר גמר השידוך, ולנוכח ההתחייבויות הכספיות הגדולות שחתם עליהן כדי להביא את השידוך לידי גמר בשעה טובה, קיבל על עצמו ארבעים יום נוספים של שמירת עיניים מוקפדת ומהודרת, הפעם – כדי לזכות בשפע שמימי שיעניק הרחבה והרווחה לקראת הוצאות החתונה המרובות! לא חלפו אלא ימים מספר, וגם הפעם שמירת העיניים לא הכזיבה. באופן פלאי לחלוטין זכה הרב פ. לקבל מענק כספי עצום, ולצד זאת – הלוואה בתנאים נוחים במיוחד, כאשר שני הדברים ביחד מכסים את כל ההוצאות הדרושות לו לחתונה בהרחבה די והותר, מתוך שפע ושלווה!

ואת כל סיפורו זה, שלח לנו הרב פ. בעצמו בכתב ידו, תוך שהוא מבקש לא לכתוב את שמו המלא אולם מעיד על הסיפור לפרטיו ודקדוקיו, על חסד ה' שגמל עמו לנוכח שמירת העיניים שלו, כדי ללמדנו: אחים יקרים: אוצרות של שפע, ניסים וישועות, ממתנים לנו בשמי מעל. לפעמים, כל מה שהאדם צריך כדי לזכות בו, הוא פשוט לשמור את עיניו מלראות ברע, לעמוד על קדושת עיניו בקפדנות ראויה. הנה כי כן, 40 יום של שמירת עיניים מוקפדת ועוד 40 יום נוספים – שיהפכו את שמירת העיניים להרגל – העניקו לו ישועה כפולה מכופלת, משמחת ומאושרת!

הבה ניקח עימנו את המסר הזה, ונאמץ את ההנהגה הזו. בידינו הדבר, במו עינינו זה תלוי. ככל שנשמור על עינינו היטב, ככל שנטהר את ליבנו שלא יועברו אליו מראות אסורים – כך נזכה לשפע טהרה ממרום, ולרוב ברכות, שמחות וישועות במלוא חופניים!